

УДК 327.8 (510)

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ «М'ЯКОЇ СИЛИ» КНР

Ірина Іваннікова

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Україна, 54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10
e-mail: ivannikova123@mail.ru

Подальше збільшення ролі Китаю у світовій політиці й економіці, а також помітна здатність країни впливати на систему міжнародних відносин є предметом пильного вивчення дослідників всього світу. Упродовж довгого часу «піднесення» Китаю ґрунтувалось на «жорсткій силі», в основі якої військова й економічна могутність країни. Особливістю останнього десятиліття є внесення корективів у зовнішньополітичні установки КНР, включаючи розширення меж використання «м'якої сили», що орієнтована на досягнення зовнішньополітичної мети шляхом залучення союзників.

«М'яка сила» у тому розумінні, в якому вона була вперше сформульована Дж. Наєм у 1990 р., мала на увазі, що лише країна, яка володіє «універсальними» (американськими) цінностями, може «м'яко» залучати прихильників і проводити легітимну внутрішню та зовнішню політику. Однак подальша трансформація світової системи змінила розстановку сил у світі: на перший план стали поступово висуватися нові центри сили, у тому числі Китай.

У результаті розпочалися у Китаї на початку XXI ст. масових досліджень з даної тематики, були розроблені теоретичні основи використання Китаєм публічної дипломатії, а також підготовлена серйозна база для їх впровадження на практиці. Широкомасштабна діяльність керівників Китаю дозволила державі у порівняно короткі терміни домогтися прогресу у підвищенні престижу на світовій арені та зменшити негативні наслідки поширення «терорії китайської загрози».

Теоретичне обґрунтування та реалізація «м'якої сили» у зовнішній політиці Китайської Народної Республіки є предметом дослідження багатьох науковців: О. Шевчук [1], С. Кривохиж [2], М. Мовчан [3], Дж. Най [4], Дж. Курланчик [5] та ін. Отже, попри дедалі більшу кількість публікованих наукових розвідок, актуальним завданням залишається підсумувати результати досліджень розвитку публічної дипломатії КНР на сучасному етапі, її

теоретичну основу та практичне значення. А тому можна говорити про актуальність даної роботи.

З розпадом біполярної системи міжнародних відносин робилися різні припущення щодо подальшого розвитку світу: від торжества західного лібералізму до зіткнення християнської та мусульманської цивілізацій, але у результаті світова спільнота стала свідком стрімкого посилення найбільшої держави Східної Азії, з прадавньою історією й унікальною культурною традицією.

Західний світ ніколи не розглядав Китай як провідного актора світової політики. Тому цілком природно, що посилення країни, відмінною за образом мислення, політичною та культурною традицією породило величезну кількість тривожних припущень і прогнозів щодо подальшого розвитку Китаю. Більш того, непередбачена і, навіть, агресивна політика КНР у кінці 80-х – початку 90-х ХХ ст. (події на площі Тяньаньмень, Тайванська криза 1995-1996 рр.) посилювала це негативне враження. Не випадково, у цей період на Заході з'явилася так звана «школа китайської загрози», основні ідеї якої ґрунтуються на тезі про те, що Китай, як колись Японія та Німеччина, може стати серйозною загрозою миру на землі [5, с. 40].

Саме тому імідж Китаю як непередбачуваного, небезпечного фактора досить швидко прижився в умах дослідників, у ЗМІ, й у масовій свідомості не тільки на Заході, але й у всьому світі. За оцінками китайських дослідників більше 90% інформації виробленої США про Китай у той період мали негативне забарвлення [6]. Ситуація, що склалася, викликала серйозне занепокоєння самого Китаю.

Початок активного вивчення даної теми можна датувати кінцем 1990-х рр., коли різко збільшилася кількість наукових робіт китайських авторів, присвячених «м'якій силі» та публічній дипломатії. Основними причинами активного розвитку досліджень у даному напрямку є:

– разом зі стрімким економічним розвитком, керівництво країни усвідомило необхід-

ність у нарощуванні «м'якої сили», яка у сучасних умовах вважається одним з атрибутів держави, що претендує на статус великого гравця на міжнародній арені;

– незважаючи на іноземне походження концепції «м'якої сили», китайські дослідники звернули увагу на те, що використання «м'яких» методів для здійснення впливу на інші країни завжди було важливою частиною культурної та політичної традиції країни.

У зв'язку з тим, що поняття «м'яка сила» та «публічна дипломатія» є відносно новими для Китаю, у китайській академічній спільноті досі тривають дискусії щодо чіткого визначення терміна. Колишній глава Прес-канцелярії Держради КНР Чжао Цічжен виділяє наступні риси «м'якої сили»: «нею керує уряд, її об'єктом є уряди і народи іноземних держав, її мета – поліпшити образ держави, яка її реалізує» [7].

Аналізуючи праці китайських дослідників можна зробити висновок, що основною характеристикою «м'якої сили» з китайською специфікою є культурна орієнтованість. Професор Фуданьського університету Ван Хунін у своїх роботах зазначав, що традиційні китайські цінності можуть стати альтернативою або, як мінімум, доповненням західним, особливо при вирішенні таких глобальних проблем як бідність, екологічні проблеми та регіональні конфлікти [2, с. 45]. Професор Північно-Західного технологічного університету Лу Суге зазначає, що у традиційній китайській культурі приділяють значну увагу поняттю *жень* (гуманність), що має на увазі милосердне та гуманне поводження з людьми, протистояння деспотизму та допомогу слабким [2, с. 46].

Однак є група дослідників, яка дотримується думки, що одна лише культура й ідеологія не може бути міцною базою для «м'якої сили». Такої думки додержується декан Інституту сучасних міжнародних відносин Університету Цінхуа Янь Сюетун [3].

Другою особливістю «м'якої сили» КНР є її націленість не тільки на іноземних реципієнтів, але і на громадян своєї країни. Китайські дослідники неодноразово відзначають, що за допомогою публічної дипломатії необхідно роз'яснювати політику КНР не тільки іноземцям, але й співвітчизникам. Для пояснення різних політичних кроків проводяться лекції та зустрічі з представниками Міністерства закордонних справ, інтернет-дискусії, конференції за участю видатних дипломатів [8].

Російський вчений-сходознавець А. Алла-

берт провела роботу по вивченню та систематизації дискусій, що ведуться у китайській академічній спільноті та присвячені ролі конфуціанства у модернізації сучасного Китаю, й виділила важливі тенденції: по-перше, багато елементів конфуціанства, з певними змінами, використовуються у політичній практиці сучасного Китаю, а, по-друге, нерозривність з фундаментальними цінностями китайської цивілізації, гнучкість і здатність до оновлення, орієнтованість на зміцнення центральної влади та здатність ефективно здійснювати контроль над суспільством, згладжуючи соціальні протиріччя, дозволяють конфуціанству не втрачати актуальності і сьогодні [9]. Не дивлячись на критику конфуціанства деякими дослідниками, воно є тим духовним стрижнем, який зможе зіграти головну роль у протидії дезінтеграції китайського суспільства.

У китайських наукових колах ведеться дискусія щодо меж використання Китаєм публічної дипломатії: чи повинна вона бути тільки реактивною, або ставати більш активною. Прихильники оборонного характеру публічної дипломатії вважають, що основна задача для Китаю – це поліпшення іміджу країни та викоринення стереотипу про «китайську загрозу». Цюю Юаньлін підкреслює, що такий підхід відображає суть концепції мирного розвитку Китаю, яка передбачає мирне та гармонійне співіснування різних за політичним устроєм і культурною спадщиною держав [2, с. 50].

Друга група дослідників виходить з того, що китайська модель розвитку повинна бути активно «експортована». Професор Університету міжнародних відносин Чжан Мінцян вважає, що досвід Китаю дуже цінний, його модель розвитку може бути альтернативною західній, а країни самостійно повинні вирішити, яку модель розвитку обрати [10].

Хоча прихильників більш активної публічної дипломатії поки явно менше, не можна не відзначити той факт, що за останні роки економічні та політичні успіхи Китаю, підвищення статусу країни значно вплинули на самовідомість китайців. Цілком природно, що китайські принципи мирного співіснування, як наприклад, невтручання у внутрішні справи, повага політичного вибору та рівність сторін приваблюють багато країн, і китайські дослідники все частіше підкреслюють цю тезу, коментуючи збільшення активності Китаю у сфері публічної дипломатії.

Цікава тенденція, яку можна прослідкувати у працях китайських дослідників – еволюція поглядів щодо політики «м'якої сили» в осно-

вних дійових акторів. До недавнього часу більшість китайських учених не ставила під сумнів керівну роль держави та партії в ініціюванні та проведенні заходів публічної дипломатії, а, отже, й у нарощуванні «м'якої сили» країни. Крім того, Дж. Най у своїй статті «У чому Китай і Росія помиляються в питаннях «м'якої сили» називає керівну роль держави головним недоліком «м'якої сили» [4]. Останнім часом на рівні експертних дискусій розглядається можливість залучення більш широкого кола учасників, наприклад, неурядових громадських організацій (НГО) і громадянського суспільства. Чжао Цичжен зазначає, що «в епоху економічної глобалізації та інформатизації уряду слід приділяти все більше уваги тому, що народ має потенціал зробити внесок в дипломатію держави, гармонію в світі і співробітництві, тому треба підтримувати активну участь народу в публічній дипломатії» [2, с. 53].

Аналізуючи спільні проблеми, які китайські автори зазначають в якості перешкод для проведення ефективної публічної дипломатії, з них можна навести наступні: по-перше, відсутність спеціальних структур та інститутів, з чіткими повноваженнями та колом обов'язків, які б цілеспрямовано займалися розробкою та реалізацією публічної дипломатії на професійному рівні, а, отже, і професійних кадрів. По-друге, відсутність серйозної теоретичної бази публічної дипломатії Китаю, і, як наслідок, комплексної стратегії. По-третє, слабка участь громадянського суспільства.

У 2003 р. відбулася зміна покоління керівників КНР і було взято курс на більш активну роль держави у міжнародних справах. Саме на цей період припадає піднесення у сфері наукових досліджень, присвячених «м'якій силі» та публічній дипломатії Китаю, терміни почали активно вживатись політиками та дослідниками. Зокрема, «м'яка сила» роздивлялась як один з обов'язкових компонентів національної могутності, а публічна дипломатія стала пріоритетним напрямком політики.

Науковець С. Кривохиж виокремлює три основні фактори збільшення ролі «м'якої сили» у зовнішній політиці КНР:

- керівництво держави занепокоїлось щодо іміджу Китаю у країні;
- через економічне піднесення Китай став значним гравцем на міжнародній арені та має можливість матеріально забезпечити масштабні зовнішньополітичні ініціативи;
- Китай презентував світу концепцію свого розвитку, сформулював концептуальні

основи свого зовнішньополітичного курсу [2, с. 85].

На азійському форумі у Боао у 2003 р. віцепрезидент центральної партійної школи Чжен Біцзян озвучив ідею «мирного піднесення» Китаю. Було відмічено, що КНР, на відміну від інших держав, які обрали шлях агресії й експансії та зазнали краху, буде розвиватися мирно та сприяти створенню мирної міжнародної обстановки [11]. Через рік на щорічному форумі у Боао тодішній голова КНР Ху Цзіньтао висунув концепцію «мирного розвитку» Китаю, замінивши слово «піднесення», яке вселяло побоювання. І вже у грудні 2005 р. було випущено Білу Книгу про мирний розвиток, де було сформовано ціль: створення гармонійного світу всезагального процвітання [12]. Крім того, на саміті у Нью-Йорку в 2005 р. Ху Цзіньтао презентував світовій спільноті теорію «гармонійного світу», основною ідеєю якої є вирішення питань мирним шляхом, протидія гегемонії однієї країни, підвищення ролі ООН [13].

Тож, на початку XXI ст. поява концепцій розвитку, розстановка пріоритетів дозволили чітко сформулювати цілі публічної дипломатії Китаю на сучасному етапі: по-перше, позиціонування КНР як країни, діяльність якої направлена, у першу чергу, на внутрішній розвиток і покращення життя своїх громадян; по-друге, установка пор те, що Китай прагне проявити себе як надійного економічного партнера; по-третє, Китай виступає як провідник найдавнішої культурної спадщини; по-четверте, сприйняття іншими країнами як відповідального члена світового суспільства, зацікавленого у будівництві гармонійного світу.

До початку 2000-х рр. була сформульована чітка організаційна структура системи публічної дипломатії Китаю. Провідними установами, які опікуються розробкою і прийняттям рішень є Департамент з суспільних питань і Прес-канцелярія Держради КНР.

Департамент з суспільних питань (до 1998 р. мав назву Відділ зарубіжної пропаганди КПК) знаходиться під безпосереднім контролем ЦК КПК і є основною структурою, що відповідає за ідеологічну роботу, коригування та контроль ідеологічного виховання суспільства, створення директив для освітніх закладів і ЗМІ [14]. На офіційній сторінці Департаменту у мережі Інтернет можна знайти різноманітну інформацію про КПК китайською, японською, корейською, іспанською, російською, французькою, арабською мовами. На сайті можна ознайомитись з документальними

фільмами періодів Мао Цзедуна, Ден Сяопіна, освітою КНР, популярними комуністичними піснями, працями китайських класиків і словником основоположних термінів, таких як «революційний дух», «стратегія трьох кроків». Також можна взяти участь у вікторині та відповісти питання про теорію Ден Сяопіна та походження назви КНР. З 2012 р. завідуючий Департаментом з суспільних питань – Лю Цібао, член Політбюро ЦК КПК.

Прес-канцелярія повністю підпорядковується Держраді КНР і виконує такі основні завдання: поширення інформації про Китай у світі, відстеження інформації про Китай, що з'являється у закордонних ЗМІ, проведення прес-конференцій, створення друкованої й електронної продукції щодо різноманітних питань політики, культури та соціального розвитку Китаю.

З 2013 р. Цай Мінчжао призначений начальником Прес-канцелярії Держради КНР. На офіційному сайті Канцелярії можна ознайомитись з текстами Білих Книг, що випускаються з 1991 р., ознайомитись з майбутніми заходами, новинами, прослухати он-лайн прес-конференцію й ін. Яскравим прикладом активної діяльності є те, що 16 вересня 2015 р., у Пекіні Прес-канцелярія Держради КНР влаштувала прес-конференцію щодо прогресу та досягнень у проведенні головних завдань реформи економічного механізму [15]. Прес-конференцію можна було слухати он-лайн, запис доступний на сайті.

Важливу роль у реалізації заходів публічної дипломатії відіграє Міністерство закордонних справ КНР. Одна з функцій міністерства – організувати заходи публічної дипломатії, організувати справи іноземних журналістів та інформаційних структур, акредитованих у Китаї. Міністр закордонних справ Китаю (з 2013 р.) Ван І, надає велике значення питанням публічної дипломатії у роботі Міністерства та спирається на «п'ять принципів розвитку» Китаю: інновації, координація, екологічність, відкритість та обмін досвідом.

У 2004 р. при Департаменті інформації та друку МЗС КНР відкрився Відділ з питань публічної дипломатії, який відповідає за такі проекти як день відкритих дверей у МЗС, координація заходів публічної дипломатії посольств і представництв Китаю в інших країнах. До того ж, за останніми статистичними даними більше половини китайських дипломатів – люди молодші 35 років, які відмінно володіють кількома іноземними мовами [5].

Крім цих основних структур, до системи

публічної дипломатії Китаю можна віднести Міністерство культури та Міністерство освіти КНР, які займаються поширенням китайської мови та культури за кордоном. З 2004 р. діє глобальна мережа Інститутів Конфуція. Перший інститут було відкрито у столиці Корейської Республіки – Сеул, а на даний момент діє близько 400 інститутів у 96 країнах світу, включаючи Україну [16]. Крім цього, Китай успішно займається залученням іноземних студентів. У 2015 р. кількість студентів вперше перевищила 300 тисяч, з них студенти з Азії традиційно займають перше місце – 64,21%, на другому місці європейці – 16,15%, Америка – 11,05%, Африка – 7,09% і Океанія – 1,50% [17]. Важливу роль у залученні студентів відіграє Рада по наданню грантів, яка адресує фінансову допомогу іноземним студентам для навчання у Китаї та китайським для отримання освіти у кращих ВНЗ світу.

Китай постійно підвищує ефективність китайських ЗМІ англійською мовою та налагоджує тісну взаємодію з іноземними ЗМІ. Зокрема, CCTV (Центральне китайське телебачення) має близько 20 каналів, що віщають за кордоном, у тому числі російською, українською, арабською, французькою мовами. Популярність та авторитет агентства новин «Сінхуа» за останні кілька років зросли настільки, що воно перетворилося в одне із найбільш цитованих джерел новин, поряд з «Reuters», незважаючи на те, що інформація «Сінхуа» проходить суворий контроль уряду Китаю. Щодня «Сінхуа» випускає у середньому 15 тис. новин по всьому світу, 12 тис. з яких про Китай [18].

Величезної популярності набули так звані «культурні роки», або «культурні фестивалі», на яких жителі зарубіжних країн можуть ближче познайомитися з китайською культурою. Щорічно проводиться святкування Китайського Нового Року у великих містах майже у всіх країнах світу. У 2012 р. письменник Мо Янь отримав нобелівську премію з літератури, що спричинило сплеск інтересу до сучасної китайської літератури.

Не можна недооцінювати і роль людського чинника у публічній дипломатії КНР. Учасники на всіх рівнях: від високопоставлених осіб до студентів по обміну відіграють важливу роль. Голова та прем'єр-міністр КНР, як ключові фігури зовнішньої політики Китаю, відіграють найважливішу роль у формуванні нового іміджу країни. Інтерв'ю з журналістами, прес-конференції та спілкування з простими людьми – стали невід'ємними пунктами програми візитів.

Активно Китай використовує і такий дієвий інструмент публічної дипломатії як організація міжнародних заходів. За останні роки країна стала організатором найбільших міжнародних і локальних заходів: спортивних (Азіатські ігри й Олімпійські ігри), культурних (Світова виставка у Шанхаї, рік Китаю у Росії, культурні тижні у Берліні), політичних (саміт АСЕАН, Міжнародна конференція ООН з питань прав жінок) і т.д. Проведення такого роду заходів це не тільки гарна можливість ще раз заявити про себе, як про активного члена світової спільноти, а й продемонструвати рівень розвитку країни.

Отже, політика «м'якої сили» на початку XXI ст. відіграє величезну роль. Вміле використання цього ресурсу дозволить державі активізувати приховані можливості, які можуть мати серйозний вплив і на її внутрішній розвиток, і на місце у системі міжнародних відносин. Сприятлива культурно-історична база Китаю стала хорошою основою для впровадження концепції «м'якої сили». На сучасному етапі формування публічної дипломатії Китаю можна спостерігати широкий набір інструментів для реалізації зовнішньополітичних цілей, серед яких провідне місце займають поширення культури та мови, залучення ЗМІ, моніторинг суспільної думки щодо Китаю.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Шевчук О. Стратегія «м'якої сили» КНР на початку ХХІ століття / Олександр Шевчук // Наукові праці. Політологія. – 2011. – № 150. – С. 96-100.
2. Кривохиж С. Публичная дипломатия Китайской Народной Республики: становление и развитие: Дис. ...канд. ист. наук: 07.00.15 / Санкт-Петербургский национальный университет / Светлана Валентиновна Кривохиж. – СПб., 2014. – 165 арк.
3. Мовчан М. Концепція «м'якої сили» в американсько-китайських відносинах / М. Мовчан [Електронний ресурс] // Зовнішні Справи [офіційна сторінка]. – 2015. – Режим доступу: <http://uaforeignaffairs.com/ua/ekspertnadumka/view/article/koncepcija-mjakoji-sili-v-amerikansko-kitaiskikh-vid/>
4. Nye J. Soft Power: The Means to Success in World Politics / J. Nye. – Public Affairs, 2004. – 193 p.
5. Kurlantzick J. Charm Offensive. How China's Soft Power is Transforming the World / J. Kurlantzick. – Yale University Press,

2008. – 306 p.

6. Aoyama R. China's Public Diplomacy / Rumi Aoyama [Electronic resource] // Waseda University. – 2007. – P. 15. – Access mode: https://crawford.anu.edu.au/pdf/ajrc/conferences/public_diplomacy/Aoyama.pdf
7. Отчёт о расследовании системы пропаганды КПК за рубежом, создающей возможность проникновения и распространения идеологии ненависти и лжи [Электронный ресурс] // Информационный центр Фалунь Дафа. – Режим доступа: <http://www.faluninfo.ru/pressroom/documents/389.html>
8. Close Friends Gather Together The Foreign Ministry Holds the First «Public Day» Activity in 2006 [Electronic resource] // Consulate General of the People's Republic of China in San Francisco [Офіційна сторінка Генерального консульства КНР в Сан-Франциско]. – Access mode: <http://www.chinaconsulatesf.org/eng/xw/t256785.htm>
9. Аллаберт А. Место конфуцианства в модернизации Китая: Автореф. дис. ...канд. ист. наук: 07.00.03 «Всеобщая история» / Санкт-Петербургский государственный университет / Анна Владимировна Аллаберт. – СПб., 2008. – С. 15.
10. Glaser B. Soft power with Chinese characteristics: The ongoing debate. Chines Soft Power and Its Implications for the United States: a report of the CSIS smart power initiative / B. Glaser, M. Murfy. – Washington, D.C.: Center for strategic and international studies, 2009. – P. 38.
11. Bijian Zh. China's Peaceful Rise: Speeches of Zheng Bijian 1997-2005 / Zh. Bijian. – Washington, DC: Brookings Institution Press, 2006. – P. 75.
12. White Paper on Peaceful Development Road Published [Electronic resource] // The Central People's Government of the People's Republic of China [Офіційна сторінка Державної Ради КНР]. – Access mode: <http://www.china.org.cn/english/2005/Dec/152669.htm>
13. Пленарное заседание высокого уровня шестидесятой сессии Генеральной Ассамблеи ООН (14-16 сентября 2005 года, Нью-Йорк) [Электронный ресурс] // ООН [Офіційна сторінка Організації Об'єднаних Націй]. – Режим доступа: http://www.un.org/ru/events/pastevents/worldsummit_2005.shtml
14. Introduction to People.cn [Electronic resource] // People's Daily Online [Офіційна сторінка департаменту з суспільних питань]. – Access mode: <http://en.people.cn/102840/7560415.html>
15. Пресс-канцелярия Госсовета КНР устроила пресс-конференцию относительно прогрессов и достижений в проведении главных задач реформы экономического механизма [Электронный ресурс] // CCTV [Офіційна сторінка Китайської національної організації по радіо і телебаченню]. – Режим доступа: <http://www.cntv.ru/2015/09/18/ART11442540762011783.shtml>
16. Борох О. Скромное обаяние Китая / О. Борох, А. Ломанов // Pro et Contra. – 2007. – № 3. – С. 47.
17. Statistics of International Students in China in 2015 [Electronic resource] / China Scholarship Council [Офіційна сторінка Стипендіальної Ради Китаю]. – Access mode: <http://www.csc.edu.cn/Laihua/newsdetailen.aspx?cid=122&id=1399>
18. Brief Introduction to Xinhuanet [Electronic resource] // Xinhua News Agency. – Access mode: http://news.xinhuanet.com/english2010/special/2011-11/28/c_131274495.htm

Іваннікова Ірина Теоретико-методологічні засади дослідження «м'якої сили» КНР

У статті проаналізовано впровадження елементів публічної дипломатії у зовнішньополітичну стратегію КНР. Виявлено особливості «м'якої сили» КНР у китайській і зарубіжній історіографії, а також визначено рівень розвитку публічної дипломатії Китаю на сучасному етапі. Негативний імідж Китаю, що сформувався у низці іноземних держав у 1990-х рр., підштовхнув експертне співтовариство до більш поглибленого вивчення питання взаємодії з іноземними аудиторіями та конструювання позитивного образу країни у світі. Сучасна система публічної дипломатії має організаційну структуру, до якої входять Департамент з суспільних питань і Прес-канцелярія Держради КНР, що покликана поширювати правдиву інформацію про зовнішню та внутрішню політику Китаю та сприяти створенню об'єктивного та достовірного іміджу країни.

Ключові слова: КНР, публічна дипломатія, «м'яка сила», мирне піднесення Китаю, інструменти зовнішньої політики

Іваннікова Ирина Теоретико-методологические основы исследования «мягкой силы» КНР

В статье проанализировано внедрение элементов публичной дипломатии во внешнеполитическую стратегию

КНР. Выявлены особенности «мягкой силы» КНР в китайской и зарубежной историографии, а также определен уровень развития публичной дипломатии Китая на современном этапе. Негативный имидж Китая, сформировавшийся в целом ряде иностранных государств в 1990-х гг., подтолкнул экспертное сообщество к более углубленному изучению вопроса взаимодействия с иностранными аудиториями и конструирования положительного образа страны в мире. Современная система публичной дипломатии имеет организационную структуру, в которую входят Департамент по общественным вопросам и Пресс-канцелярия Госсовета КНР, которая призвана распространять правдивую информацию о внешней и внутренней политике Китая и способствовать созданию объективного и достоверного имиджа страны.

Ключевые слова: КНР, публичная дипломатия, «мягкая сила», мирный подъем Китая, инструменты внешней политики

Ivannikova Iryna *Theoretical and methodological basis of the study of China's «soft power»*

At the beginning of the XXI century the policy of «soft power» plays an important role. The article analyzes the implementation of elements of public diplomacy in China's foreign policy strategy, discovers features of «soft power» in the Chinese and foreign historiography. The negative image of China in foreign countries in 1990s pushed the expert community to more advanced study of the interaction with foreign audiences and constructing a positive image of the country in the world. Debates at all levels about what is a public diplomacy of China and which limits of «soft power» should be still last. The current system of public diplomacy has an organizational structure, it includes the Central Department of Social Affairs and the State Council of the People's Republic of China. The State Council aims to spread truthful information about domestic and foreign policy of China and to promote the establishment of objective and reliable image of the country. Practice of White Book's publication and press conferences in English were started. After the transition to a pragmatic policy emphasis in providing foreign aid changed – now the main goal isn't to support the communist movement, it's ensuring a peaceful environment for the country's development needs. Of course, there are a lot of problems and challenges in this sphere, but it's important to mark a significant development of instruments and general strategy of public diplomacy.

Keywords: PRC, public diplomacy, «soft power», China's peaceful rise, foreign policy instruments

Рецензенти:

Тодоров І.Я., д.і.н., професор

Шкляж Й.М., д.і.н., професор

Надійшла до редакції 19.04.2017 р.